

Date Moody

Az igazság
szava

Az igazság szava

A bibliai kijelentésre alapozott
keresztyén tanítás
összegezése

DALE MOODY

GRAND RAPIDS
WILLIAM B. EERDMANS PUBLISHING
COMPANY

*Copyright ©1981 Wm. B. Eerdmans Publishing Co.
255 Jefferson Ave. S.E., Grand Rapids, Mich. 49503*

Minden jog fenntartva

Moody, Dale
Az igazság szava

1. Theology. Doctrinal. I. Title.
 2. BT75.2.M59 230 80-19103
- ISBN 0-8028-3533-3

TARTALOM

<i>A fordító előszava</i>	viii
<i>A kiadó előszava</i>	ix
<i>Előszó</i>	xv
I. BEVEZETÉS	1
A. A KERESZTYÉN TEOLÓGIA FORRÁSAI	1
1. A Szentírás mint forrás	2
2. A hagyomány mellékfolyói	6
B. A KERESZTYÉN TEOLÓGIA TÖRTÉNELMI SZEREPE	11
3. A keresztyén teológia gyökerei	11
4. A keresztyén teológia válfajai	14
C. A MODERN TEOLÓGIA ÁRAMLATAI	17
5. Filozófiai liberalizmus	17
6. Protestáns fundamentalizmus	21
7. Neo-ortodoxia	24
D. MAI IRÁNYZATOK A KERESZTYÉN TEOLÓGIÁBAN	31
8. Radikális teológia	31
9. Mai teológiai útkeresés	35
II. A KINYILATKOZTATÁS	39
A. SPECIÁLIS KINYILATKOZTATÁS	39
10. A speciális kinyilatkoztatás jelentése	39
11. Kinyilatkoztatás és ihletettség	44
12. Kinyilatkoztatás és tekintély	49
13. Kinyilatkoztatás és történelem	53
B. ÁLTALÁNOS KINYILATKOZTATÁS	58
14. Az általános kinyilatkoztatás jelentése	58
15. Kinyilatkoztatás és vallás	64
16. Kinyilatkoztatás és filozófia	69
17. Kinyilatkoztatás és tudomány	75
III. ISTEN	81
A. ISTEN LÉNYÉNEK TITKA	81
18. A filozófusok Istene	81
19. A patriarchák Istene	87
B. ISTEN LÉNYÉNEK FENSÉGE	92
20. Isten nevének fensége	92
21. Isten természetének fensége: az ő szentsége	98

22. Isten természetének fensége: az ő szeretete	108
C. ISTEN LÉNYÉNEK MÓDJA: A SZENTHÁROMSÁG	119
23. A Szentháromság mint megnyilatkozás: ökonómiai Szentháromság	119
24. A Szentháromság mint metafizika: ontológiai Szentháromság	124
IV. A TEREMTÉS	
25. A teremtett világ Istene	131
26. A teremtett világ kiteljesedése	136
27. A teremtett világ fenntartása	141
28. A teremtett világ kezdete	145
29. A teremtett világ jósága	149
30. A teremtett világ célja (a gondviselés)	156
31. Az imádság	161
32. A csodák	164
33. Az angyalok	171
V. AZ EMBER	
34. A lélek: ember és élet	175
35. Az éden: az ember és a teremtett világ	175
36. Ádám: a férfi és az emberiség	192
37. Éva: férfi és nő	204
38. Isten képe: az ember és Isten	219
39. A lelkismeret: ember és erkölcsiség	219
40. Mi az ember?	246
	262
VI. A BŰN	
41. A bűn kérdése	281
42. A bűn természete	281
43. A bűn egyetemessége	285
44. A bűn eredete	289
45. A bűn átruházása	294
46. A bűn zsoldja	298
47. A bűn hatalma	303
48. A sötétség uralma	309
	313
VII. A MEGVÁLTÁS	
49. A megváltás természete	319
50. Megváltás és bűnbánat	319
51. Megváltás és újjászületés	323
52. Megváltás és megbékélés	330
53. Megváltás és felszabadulás	340
	344

54. Megváltás és predestináció	350
55. Megváltás és hitehagyás	361
VIII. KRISZTUS	379
A. JÉZUS, IZRAÉL MESSIÁSA	379
56. Jézus, a próféta	379
57. Jézus, a pap	384
58. Jézus, a hatalmasság	392
B. JÉZUS AZ ISTENSÉG MISZTÉRIUMA	399
59. Jézus posztegzisztenciája	399
60. Krisztus preegzisztenciája	406
61. Jézus Krisztus egzisztenciája	416
C. JÉZUS KRISZTUS MINT ISTEN ÉS EMBER KÖZBEN- JÁRÓJA	422
62. Jézus Krisztus istensége: igazán Isten	422
63. Jézus Krisztus embersége: igazán ember	429
64. Jézus Krisztus egyedülisége: egyetlen és ugyanaz az Úr	435
IX. AZ EGYHÁZ	442
65. Az egyház küldetése	442
66. Az egyház szerkezete	447
67. Az egyház természete	454
68. Az egyház szolgálata	462
69. Bevezetés az egyházba: bemerítés	473
70. Közösség az egyházban: az úrvacsora	481
71. Az egyház istentisztelete	487
X. A VÉGKIFEJLŐDÉS	495
72. Reménység a történelemben	495
A. SZEMÉLYES ESZKATOLÓGIA: AZ EMBER REMÉNYE	501
73. Az élet	501
74. A halál	505
75. A feltámadás	516
B. TÖRTÉNELMI ESZKATOLÓGIA: A TÖRTÉNELEM REMÉNYE	529
76. Isten királysága	529
77. A végső pléróma	543
78. <i>Paruzsia</i> a jövőben	552
C. KOZMIKUS ESZKATOLÓGIA: A TEREMTETT VILÁG REMÉNYE	561
79. A millennium	561
80. Az új teremtés	571
81. A szent város	590

A FORDÍTÓ ELŐSZAVA

Dale Moody, néhai amerikai teológiai professzor monumentális műve, *AZ IGAZSÁG SZAVA* tanulmányi anyagként válik magyar nyelven is elérhetővé a bibliai teológiát kutató és megismerni vágyó laikusoknak és tudósoknak. E könyvet – dr. Almási Mihály rendszeres teológiai tanár ajánlatára – már több mint egy évtizeddel ezelőtt lefordította a teológiai fordítói munkaközösség, amelynek tagjai elsősorban angolul tudó teológiai hallgatók voltak. A „sokszínű” fordítást e sorok írója egységesítette vagy inkább újból elkészítette. A mű magyar nyelvű anyaga elsősorban kéziratosszerű formában került a teológiai tanárok és hallgatók kezébe, akik a vonatkozó szakaszokat hasznosították a tanulmányi foglalkozások keretében.

A mű írójával legelőször Louisville, Kentuckyban, a Déli Baptista Teológiai Szemináriumban találkoztam egy négyéves tanulmányi időszak alatt, 1974-től 1978-ig. Dr. Dale Moody bizonyos rendszerességgel a teológiai szeminárium területén lévő hatalmas templomban tartott teológiai előadásokat, bibliamagyarázatokot és áhítatokat. Ilyenkor zsúfolásig megtelt a több ezer embert befogadó kápolna, és különleges izgalom hatott át minden jelenlevőt Istent Igéje világos és erőteljes kifejtésének hatására. A „kemény eledel!” áldása meglátszott a hallgatók életén és tanulmányi igyekezetén, mert rendkívüli örömmel hatotta át az intézeti közösséget, és újból meg újból a Biblia került az érdeklődés középpontjába. A kapott lelki javak aztán továbbáradtak az otthonaikba, szolgálati helyeikre és tantermeikbe visszatérő hallgatók közreműködésével.

E teológiai mű nem különbségeket kínál, hanem „csupán” Istent Szentlelke által ihletett teológiai magyarázatokat nyújt az érdeklődő olvasónak. A könyv szerzője bátran kezeli a tabunak számító teológiai kérdéseket is, és visszatérve a Szentírás eredeti szövegéhez és üzenetéhez, merészen kérdőjelezi meg a hagyományos magyarázatokat is annak érdekében, hogy ismét tisztán és emberi hozzáadás nélkül ragyogjon fel Istent üzenetének értéke és gazdagsága a keresztyén közösség épülésére. Keresztyén dogmatikának is nevezhetjük Dale Moody munkáját, mert minden teológiai témával foglalkozik és rendszerezve adja elő meglátásait, szigorúan tartva magát az alaphozi: a Bibliához. Legyen Istent áldása azokon, akik Istent lélekben és igazságban akarják imádni!

Dr. Gerzsenyi László, teológiai tanár

A KIADÓ ELŐSZAVA

A magyar kiadás elé

Amikor DALE MOODY remek munkáját közreadjuk, kézenfekvőnek látszik szólni néhány szót az amerikai-magyar baptista kapcsolatokról, a szerzőről, a világhírű Louisville-i Déli Baptista Szemináriumról és persze a műről, amit kezében tart az olvasó. Ezt pedig akkor tehetem a legkönnyebben, ha idézem sajtó alá rendezett könyvem („Kegyelem minden”) idevonatkozó részeit.

»Louisville, Kentucky állam nevezetes városa az Egyesült Államokban. 1859 óta működik itt a Southern Baptist Theological Seminary, amit röviden csak Southern Seminary-nak mondanak, hisz ebből is mindenki tudja, hogy a világon a maga nemében egyedül álló baptista intézményről van szó. Több mint hetven nemzet baptistái tanultak itt az idők során az amerikaiak mellett. A szemináriumban a teológiai fakultáson túl egyéb iskolák is működnek. Arra a kérdésre, hogy végül is hányan tanultak itt, a válasz: évente 5–6 ezren. A professzorok száma is változó, de általában 140–150-en dolgoznak egy időben.

A könyvtár a legnagyobb a világon a baptista könyvtárak között. Több mint félmillió a kölcsönözhető könyvek száma. Ebben nincs benne a mikrofilmtár és az egyéb kapcsolódó intézmények, hangarchívumok, múzeumok anyaga. Megtiszteltetés volt számomra, hogy ez a patinás intézet egy teljes évre meghívott Visiting Scholar (vendég-kutató) programra, az 1984/85-ös tanévre feleségemmel együtt. Különleges, szinte határtalan jogköre van a Visiting Scholar-nak, és igyekeztem is ezt a végsőkig kihasználni. Mária engedélyt kapott arra, hogy saját beosztása szerint látogassa az előadásokat. Nem volt könnyű döntenie, hisz keddtől péntekig minden nap minden órájában vagy húszféle előadás kezdődik reggel nyolctól délután négyig, s akkor még nem szóltam az esti előadásokról. Dr. Haraszi Sándor kitartó munkájának köszönhető, hogy ez a meghívás létrejött, és hogy a Déli Baptista Szövetség Külmisziós Bizottsága az útiköltség kivételével minden egyéb kiadást (lakás, étkezés, stb.) vállalt.

Korábban is jártak már magyar baptisták Louisville-ben, azonban ez volt az első és eleddig az egyetlen olyan alkalom, amikor valakit nem diákként fogadtak, hanem tanárént, kutatóprogramra. Annak

idején mint főlavatott lelkipásztor jött tanulni Louisville-ba Baranyai Mihály és Somogyi Imre. Ők lelkészi oklevelet szereztek, Somogyi Imre Linchburgh-ben (Virg.) doktori fokozatot (D.D.) is. Hosszabb stúdiumot Udvarnoki Béla, a magyarországi szeminárium igazgatójának fia folytatott itt, és megszerezte a filozófiai doktori címet (Ph. D.). Ők a húszas években tanultak, és velük egy időben Bálint Lajos, amerikai magyar lelkipásztor-jelölt is a kis magyar körbe tartozott. Később a harmincas években a hazai szemináriumok után Tresánszky Vilmos végzett tanulmányokat Philadelphiában és kapta meg a teológiai doktori fokozatot (Th.D). Legutóbb Gerzsényi László akkori clevelandi lelkipásztor szerzett itt doktorátust (D.Min.). Valamennyi hazai hallgató a budapesti Teológiai Szeminárium tanára lett. A budapesti szeminárium befejezése után ösztöndíjasként Gruber Károly ment az Egyesült Államokba. Megszerezte a „Bachelor of Divinity” és a „Master of Sacred Theology” fokozatokat, és hazatérve 1934–36-ig a budapesti Nap utcai gyülekezet másodlelkése volt dr. Somogyi Imre mellett. Gruber Károlyt 1937-ben a Cleveland Holton-i magyar gyülekezet hívta meg pásztorának. A lelkes prédikátor csakhamar egyesített két magyar gyülekezetet, szerkesztője az Evangéliumi Hírnöknek és elnöke a Magyar Baptista Szövetségnek. Vezetéknevét Buday-Gruber-re változtatta, „Buday” régebbi írói álneve volt. Megszerezte a teológiai doktori címet is. Rossz egészségi állapota miatt szabadságra igyekeztén, úton Phoenix felé gyomorvérzést kapott. Az autót Dauda Vilmos, lelkész társa vezette, és a legközelebbi város Louisville volt. Itt megoperálták, de a szövődmények miatt néhány nap múlva meghalt. Louisville-nak ilyen szomorú magyar vonatkozása is van. Itt tanult Kétegyházáról a román ajkú, de magyarul is tudó Christea (Kriszta) János, Nagyváradról jött Louisville-ba Bíró László, aki a doktori diplomát (Ph.D.) is megszerezte. Hosszú időn át volt a Palm Bay Florida-i magyar baptista gyülekezet lelkipásztora.

Visszatérve a mi programunkra: általában hétfő reggel indultunk Louisville-ba és csütörtökön vagy pénteken érkeztünk vissza Clevelandba. Természetesen kihagytunk olykor heteket a gyülekezeti munkánk miatt, és mivel a program teljesen szabad volt, úgy alakítottuk úti tervünket, ahogy jónak láttuk. Amikor először megérkeztünk, bizony meglepődöttünk a hatalmas épületkomplexumok láttán. A Campus különösen is nagy, ha bekalkuláljuk, hogy milyen régen építették. Az egyes jókora épületeket baptista vezetőkről, misszionáriusokról nevezték el. Érkezésünk után jelentkeztünk az egész intézmény elnökhelyettesénél. Kedvesen fogadott bennünket. Azonnal íratott egy

amolyan „emlékeztető” (inter-office-memo), minden fakultásnak címezve. Ez 1984. szeptember 20-án keltezett. A szövege pedig magyarul: „Ez az emlékeztető bemutatja nektek dr. Almási Mihályt, mint Visiting Scholar-t. Dr. Almási mint a mi vendégünk tartózkodik a Campuson, a külmissziós társaság ösztöndíjával, fogadtassék teljes udvariassággal. Ez egyben javaslat arra, hogy engedtessek meg neki jelen lenni vendégként az előadásokon, amelyeken ő részt kíván venni és ti is jónak láttok.

A témával kapcsolatosan bárkinek kérdése van, kérem, hívjon föl.

Harold. S. Songer.«

Amikor egy-egy előadást kiválasztottam magamnak – a kezdetekben, amíg nem ismertek – ezzel a papírral jelentkeztem az éppen előadó professzornál, aki ezek után rendszerint néhány mondatban üdvözölt, s bizony igen gyakran az óra egy része azzal telt, hogy megkért, mondjak valamit Magyarországról, a magyarországi baptistákról, az óra végén pedig a diákok faggattak ugyanilyen témakörben. Számos kiváló professzor működött akkor Louisville-ban, köztük nem egy világhírű.

A népszerű professzorok általában a nagy előadó-termeket használták, és természetesen mindenféle technikai lehetőségek rendelkezésre állt.

Szóltam már az óriási könyvtárról. Meg kell említenem még a különféle kiállításokat és a múzeumot. Dr. Drummond az evangélikáció professzora, akivel számtalanszor találkoztam, és jó barát-ságba kerültünk, a Billy Graham Társaság támogatásával tartja fenn a tanszéket, ebből adódóan a szemléltetésnél és az evangélikációs kiállításnál is igen sok Billy Graham anyag található. A könyvtár előterében van néhány rendkívül értékes archeológiai lelet. Egyiptomi múmiától kezdve a bibliai kor legkülönlegesebb és legértékesebb leletei eredetiben vagy másolatban láthatók itt. Rendelkezésre áll a mikrofilm-tár, amely természetesen a világ bármely könyvtárából elérhető volt már akkor úgy, mint ma Magyarországon. De ez újdonságnak számított. A Baptista Szemináriumtól mindössze néhány percre az út másik oldalán van a reformátusok szemináriuma. Ebben az időben itt Magyarországról éppen Szűcs Ferenc professzor úr dolgozott vendégként, akivel aztán később Magyarországon jó kollegiális kapcsolatban voltunk és ez a kapcsolat a mai napig fennáll. Átmentem megnézni az ő szemináriumukat, és amikor beszélgettünk, szerényen és kedvesen mondta, hogy, „hát ez a miénk egy kicsi szeminárium a tiétekhez képest”. Nos, tényleg jóval kisebb volt, de jól felszerelt.

Természetesen, ők is átjártak a könyvtárba, ha éppen valamire szükségük volt.

Magyarországon 1976-ban jelent meg a keresztségről szóló könyvem, Kocsis Elemér professzor előszavával. Ebben gyakran hivatkozom Dale Moody egyik kiváló könyvére, amely Philadelphiában jelent meg 1969-ben. A könyv címe: „Baptism: Foundation for Christian Unity” Ez egy fantasztikus munka a keresztségről. Moody professzor a római Gregorián Egyetemen tartott előadásait foglalja össze benne. Természetesen, boldog voltam, hogy vele is találkozhatom Louisville-ban. Érdeklődtem felőle, de kiderült, hogy már nem tanít. Láthatóan nem is túl sokat akartak róla beszélni. Úgy éreztem egy idő után, hogy egy kicsit tabunak számít az öreg professzor. Megszereztem a telefonszámát és fölhívtam. Egy szomorú, kedvetlen, energvált öregember szólalt meg, akinek semmi kedve nem volt beszélni. Amikor aztán megemlítettem, hogy a könyvét Magyarországon használtam és gyakorta hivatkozom rá saját munkámban, mintha kicserélték volna. Nem akarta elhinni, hogy Magyarországról jön egy fiatalember, aki egyáltalán látta az ő könyvét, olvasta, idéz belőle; s főleg hogy az ő könyve – és természetesen egyéb forrásmunkák segítségével – Magyarországon publikál valamit. Teljesen föl volt villanyozva. Aztán az is kiderült, hogy elvették tőle a katedrát, az új könyve ugyanis – amelynek első kiadása 1981-ben jelent meg, és aztán több kiadást is megért – nem volt eléggé baptista. Moody professzor mindig vigyázott arra, hogy inkább legyen biblikus, mint baptista. Ezt azonban nem feltétlenül teheti meg az ember mindenütt. Úgy értékelték, hogy a könyv sérti a déli baptisták hitelveit. Nos, lehet, hogy azokat sértette valamelyest akkortájt, de hogy ennél biblikusabb és jobb dogmatikát baptisták még nem írtak a világon, az biztos. Így lett az öreg professzor a biblicitás áldozata. Mint annyian mások, ebbe ő is belebetegedett. A könyv címe egyébként: „The Word of Truth – a Summary of Christian Doctrine Based on Biblical Revelation.

Ezek után csoda, hogy az SBC News egyáltalán megemlékezett a haláláról. Az is, hogy dr. Roy L. Honeycutt, a Louiswille-i Szeminárium elnöke néhány sorban méltatta az elhunyt professzort, mindenestre kedves szavakkal. Az SBC News rövid hírből megtudjuk, hogy Dale Moody déli baptista teológus és professzor január 22-én heart attack következtében meghalt. Moody, aki január 27-én töltötte volna be 77. életévét, a tanári kar tagja volt 1948-tól 84-ig... Moody hozzájárulása a teológia műveléséhez abban is megnyilvánul, hogy mint író nyolc könyvet és számos cikket publikált. Az 1981-ben kia-

dott The Word of Truth volt az első szisztematikus teológia, amelyet a Déli Baptista Szeminárium egy professzora írt az elmúlt negyven évben. Egyéb könyvei között megemlítjük „The Home of Glory”, „Baptism: Foundation for Christian Unity” és a „Spirit of the Living God”. Csak megjegyzem, hogy az SBC News korrektora nem volt képes kijavítani a „Baptism” könyv címet és hibával közölte le. Nos, hogy mekkora tudós volt Moody professzor, azt talán az is jelzi, hogy 1969-70-ig ő lett a második protestáns és az első baptista előadó a Gregorian Egyetemen Rómában. Kutató-professzor volt a Jeruzsálemi Egyetemen 1973-76 között. Az 1960-as és 70-es években mint a Faith and Order Bizottság tagja dolgozott az Egyházak Világtanácsánál.

Magyarországra visszatérve, természetesen, első dolgom volt ennek a különlegesen értékes dogmatikának a lefordítása. Annak érdekében, hogy a diákok belekóstoljanak a fordítás örömeibe és problémáiba, az anyagot fölosztottam nyolc részre és akik vállaltak fordítást, azok dolgozhattak ezen a különlegesen értékes könyvön. Csak megemlítem, hogy a munkában részt vett Bálint Andrea, Szirtes András, Pfaff Gellért, Ferenczi Andrea, Vasadi Teodor, Láng Emese, Lőrík Levente és Chichiudean Miklós. A hiányzó fejezeteket dr. Gerzsényi László fordította – a meglévőket részben újra fordította – és az egész anyagot sajtó alá rendezte.

A könyv kiadására eddig nem került sor pénzhány miatt. Gerzsényi doktorral most úgy döntöttünk, hogy házi használatra szánt kéziratként a diákok kezébe adjuk. Legalább ebben a szűk körben legyen elérhető mindazoknak, akik a felszínes divatdiktált „teológiával” nem elégszenek meg, hanem többre vágyanak.

Nyugodjék meg Isten áldása mindazokon, akik önmaguk és mások lelki fejlődése érdekében használják ezt a könyvet! Legyen eszköz sokak megtérésében és tanításában az Úr kegyelméből!

Budapest. 2004. augusztus 20-án

Dr. Almási Mihály
tanszékvezető teológiai tanár

ELŐSZÓ

A *The Word of Truth* megjelenése riadót fúvatott annak érdekében, hogy át kell alakítani és fel kell eleveníteni a történelmi exegezisen nyugvó teológiát, ami annyira kiremelkedő vonása a mai bibliai tudományosságnak.

Ez a könyv ilyen alapon tudatos erőfeszítéssel igyekszik összehozni számos tudományág meglátásait egy olyan alkotó harmóniába, amely egyrészt bibliai, másrészt rendszeres. A bibliai teológia, a modern tudomány, számos bibliakritikai típus (szöveg-, forrás-, forma- és szerkesztési kritika), a történelmi teológia és a tanok története együttesen jelentős szerepet játszik egy-egy rendszeres teológia kifejelesztésében. Ahogy korábbi könyveimben tettem, itt is hangsúlyozom az istentisztelet fontosságát a bibliai teológia kialakításában.* A legjobb forrásanyagra történő számos utalás irányítást ajánl a felhasználónak a további tanulmányozások céljából.

E tudományágak forrásanyagának felhasználását és a világ nem keresztyén vallásainak meglátásaival kapcsolatos értékelést, valamint a vallásfilozófusok által lefektetett gondolatokat mind szemügyre veszem a Szentírás ihletettsége és hitelessége felőli magasabb fokú nézet szempontjából. Akik attól félnek, hogy a modern tudománynak és a bibliatanulmányozás kritikai-történelmi módszerének eredményei elkerülhetetlenül barátságtalanok a bibliai hitelesség határozott nézetével szemben, azok – remélem – rájönnek, hogy e könyv felfedezései kellemes meglepetésül szolgálnak.

Mivel a Szentírásnak ily módon alávetem magam, a bibliai szakaszok újabbnál újabb fordításai és újabbnál újabb magyarázatai alapján nem tétovázom feltárni a hagyományos katolikus és protestáns teológia tévedéseit és gyengeségeit – ideértve saját baptista hagyományomat is. Ebben az összefüggésben érdemes megjegyeznünk, hogy a különböző hagyományok bibliatudósai egyaránt rájönnek, hogy egyetértenek a hagyományos demarkációs vonalak ellenére is.

*Geoffrey Wainwright *Doxology* (Oxford Univ. Press, New York, 1980) című rendszeres teológiája, amely új tanulmányában az istentiszteletet használja utalási keretnek; sajnos, e jelenlegi mű kézírata már a sajtóba került, mielőtt Wainwright könyve megjelent volna.

Általánosságban szólva, a könyvet eléggé hagyományos minták szerint állítottam össze, és csak akkor távolodtam el ettől a szemlélettől, amikor úgy tűnt, hogy a fontos teológiai előfeltételezések bizonyos változtatást igényelnek. Bízom abban, hogy ez gazdagítja a könyv értékét, ami a keresztyén tanok összegezése mindazoknak, akik mélyebben akarnak behatolni a keresztyén teológiai igazságba, ahogy az kibontakozik a bibliai kinyilatkoztatásban – és mint ahogy a Szentírásban fellelhető kijelentés megnyílik minden felekezet és hitcsoport keresztyénei előtt.

A Déli Baptista Teológiai Szeminárium hivatalaiban számos gépíró dolgozott nehezen olvasható kézírásomon Alicia Gardner irányítása alatt. Mindnyájuknak hálámat fejezem ki. Danny Stiver felügyelete alatt, aki munkatársam a keresztyén teológiában, Paula Jackson, Beth Stiver, Dwight A. Moody és Ralph Dowell végezte a végső javításokat a kéziratokon és összeállították a mutatókat. Rachel Tedards kötelességét is túlszárnyalva, ezeket a mutatókat igyekezett határidőre elkészíteni. E gondos és segítőkész barátaimnak örökké hálás leszek.

Louisville, Kentucky

DALE MOODY